

תמיד אהבתי טבע ובעלי חיים, ו"כשהצליח לי" להעלות את דמותם, ובעיקר את התחושה שלהם בציור הרגשתי שיצרת קרבה, על אף המרחק. השילוב בין האהבה שלי לבעלי חיים והתוצאות שעלו על הבד הוביל אותי ל"אנר שנקרא wildlife art , אמנות שמתמקדת בטבע ובעלי חיים. כשהייתי בן 17 התחלתי ללמוד אצל וולטר פרגוסון, אחד מציירי הטבע הבולטים בארץ ובעולם, והאהבה לתחום הלכה וגדלה. עד היום האמן המופלא הזה הוא עבורי מנטור.

אחת ההערות הראשונות שקיבלתי ממנו בתחילת הדרך הייתה שכדי לצייר את הטבע בצורה הטובה ביותר צריך לראות ולהכיר אותו. "צא לטבע וצייר אותו, ואם אתה לא מצליח לפגוש שם בעלי חיים – צא לגני חיות, הם שם".

אט אט החלה להתגבש לה התכנית לטוס להודו, לטייל בשמורות הטבע של המדינה הפראית הזאת, להכיר את הטבע, את בעלי החיים, ומעל הכול לראות טיגריסים בטבע, כי מי יודע עוד כמה זמן החתול המפואר והאצילי הזה יישאר פה על כדור הארץ.

כשהייתי ילד בן 13 נהגתי לאכול ארוחת צהריים מול ערוץ נשיונל ג'אוגרפיק, שבו הקרינו סרטים על טבע, בעלי חיים, תרבויות שונות וכו'. באחד הימים הוקרן סרט על טיגריסים בהודו.

הסרט הזה חדר לי אל הלב, או יותר נכון הטיגריסים. מאחר שבתקופה ההיא לא ניתן להקליט סרטים, ישבתי ליד כן הציור וניסיתי להעלות על הקנבס את הדמות, ובעיקר את התחושה, את ההוד, את ההבעה. במשך שנים ידעתי שאחרי הצבא אטוס להודו כדי לצייר אותם שם, במקום שהוא "הבית של הטיגריסים", אלא שעם חלוף השנים נראה שהסיכוי לראות טיגריסים בטבע הולך וקטן.

העבודה לקראת היציאה להודו הייתה מעין אקט המשכי לשירות הצבאי. חסכתי מספיק כסף לתקופה של עד שנה בהודו. זו אמנם המדינה עם האוכלוסייה השנייה בגודלה אחרי סין – 1.3 מיליארד תושבים, ובקרוב תשיג אותה, יש בה מקומות שהצפיפות בהם בלתי נסבלת ויש בהם יותר אנשים מכל דבר אחר, ועם זאת יש בהודו מקומות בתוליים ופראיים לחלוטין שטרם נהרסו, ואף מקומות שכף רגלו של אדם אינה פוקדת אותם כלל. יש בה שמורות טבע בלתי מוכרזות שהחיות שבהן טרם התרגלו לנוכחות אדם ולרעשי הג'פים, ושהתנאים הגאוגרפיים השאירו אותן נטולות מבקרים ורכבים. יש גם שמורות טבע מוכרזות שקמו לאחר ביקורת בין-לאומית קשה על הרס הטבע והיעדר פיקוח על ציד לא חוקי, שהוביל לצניחת מספרם של מינים רבים, ולאחר שההודים הבינו כי אין מנוס אלא להתחיל לשמור על הטבע על ידי חקיקת חוקים נגד ציד, הקשחת הלים בפארקים הלאומיים וכדומה.

וכך התחיל מסע בן שמונה חודשים במדינה הכל כך פראית ולא הגיונית הזאת. מסע שהוליד עשרות ציורים וסקיצות על הדף והבד.

קופים ברחובות

בימים הראשונים שלי בהודו ביליתי בדלהי, ואת הקוף הראשון ראיתי באחד ממתחמי הקניות היותר מערביים ומודרניים (קונוט פלייס). ביציאה מהמתחם ראיתי קוף יושב בפתח אחת החנויות ואוכל פלח של מלון שלקח מאחד הדוכנים, ומדי כמה רגעים מרים את מבטו כאילו מופתע מהעובדה שהוא מעניין אותנו.

את הלילות בעיר ורנאסי – המפורסמת בטקס שרפת הגופות המתקיים בה על גדות הגנגס – ביליתי בגסט-האוס ששמו "מונה האוס" – מבנה ישן ושורץ קופים, מקום אירוח זול לתרמילאים.

סיפורי הקופים לא תמו. באופן כללי, הקופים בהודו מהווים מטריד רציני לתושבים – הם גונבים מזון, בגדים ממתלה הכביסה ואף מוצרי אלקטרוניקה (משום מה הם מוצאים בזה עניין רב). יום אחד ישב אחד האורחים ליד חלון חדרו, ולפתע הגיע קוף, הכניס את ידו מבעד לסורגים, שלף לו את הדיסק און קי מהמחשב הנייד, ונעלם.

אותו אורח נכנס להיסטריה והתחיל לצעוק: "כל העבודות שלי שם! איך אני לעזאזל מחזיר את זה עכשיו?" בעל המקום יעץ לו לשחד את הקוף בביסקוויט כדי שיחזיר לו את הדיסק בחזרה. וכך היה. הקוף לקח את הביסקוויט מאדן החלון, ולאחר חמש דקות הניח במקומו את הדיסק און קי. אין חכם כבעל הנסיון...

סצנה שתמיד ריגשה אותי הייתה לראות את הנקבות מגוננות על ילדיהן בג'ונגל העירוני. כשחזרתי לארץ זה היה מהציורים הראשונים שצירתי בעקבות הטויל.

מפגש אקראי עם קלאו מצוי

כשעברה לה חצי שנה פג תוקפה של הוויזה שלי להודו. טיגריסים טרם ראיתי, כך שאת המטרה המרכזית שלי עוד לא השגתי. התכנית הייתה לטוס לקמבודיה, ושם להוציא ויזה חדשה להודו. לאחר כמה ימים בקמבודיה הגענו לאזור קמפוט, עיירה חביבה ומונממת בדרום קמבודיה. ביקרנו בגבעת בוקור, גבעה שמוקפת ג'ונגלים פראיים עם נוף מרהיב המשקיף לאיים קסומים.

המקום לא מפורסם בחיות הבר שבו, ובשונה מיעדים רבים בטויל כאן לא ציפיתי להיתקל בבעלי חיים מרשימים במיוחד. אך בדרך חזרה, כשאני וחבר טוב היינו רכובים על קטנוע, חצה לפתע את הכביש במעוף עוף גדול ומרהיב, והתיישב על אחד העצים שבצד הדרך. אחרי שנייה היה ברור שזה קלאו בכיר, אחד העופות המרשימים והמיוחדים לדעתי בדרום-מזרח אסיה. עד כה ראיתי את הקלאו המפורסם רק על גבי גלויות פרסום של שמורות טבע, פרסומים של סוכנויות נסיעות, ואפילו על דגלו של אחד ממחוזות בורמה כסמל המחוז. זהו עוף מדהים, גדול, שמתאפיין בעיקר בכתר מרהיב בצבעי אש מעל למקור הענק שלו.

הקלאו התיישב על העץ והתחיל לאכול פירות עגולים (של פיקוס כנראה). עצרנו את הקטנוע והתחלתי לצלם. החבר שהיה אתי התחיל להשמיע קולות במחשבה שאולי הקלאו יואיל בטובו לענות לו. ואכן, על כל קריאה שקראנו ענה לנו העוף הגדול. במשך עשר דקות התנהל הדיאלוג הזה, עד שהקלאו החליט לפרוס כנפיים גדולות שהתפרסו על פני מטר וחצי, ולעוף משם. לאחר מכן התברר לנו שהקלאו נוהג לנהל דיאלוגים עם בני מינו. אולי הצלחנו בחיקויים.

היום המוצלח במסע

כל צלמי הטבע ההודים, ביניהם צלמים שעובדים עבור ערוצי טבע נבחרים, המליצו לי לנסוע לשמורת הטבע ההנטימבור שנמצאת ברג'אסטון. לכן החלטתי לשמור אותה לסוף. יצרתי קשר עם כל מי שצריך ליצור. כל הסיורים לשמורה היו מלאים עד אפס מקום, אבל בהודו עם קצת רצון, תקשורת בין אישית וכסף (לא כל כך הרבה) אפשר להסתדר. "סאב קוץ' מלגה - הכול אפשרי", כמו שאמר ההודי שארגן לי בדרך לא דרך מקום על ג'יפ קטן לסיורים לשבוע הקרוב.

השעה שש בבוקר, שעת טרום זריחה. התעוררתי בגסט'האוס שבו הייתי האורח היחיד, וחכיתי לג'יפ הסיור שיאסוף אותי. קווייתי שאף אחד לא מכר לי לוקשים ושבאמת יהיה לי מקום בג'יפ ושכלל יהיה ג'יפ שיבוא לאסוף אותי לשמורה. התעטפתי בשכבות, מוודא אלף פעם שיש סוללה מלאה במצלמה שכבר כמה חודשים מוכנה לצלם טיגריסים, ובאופטימיזם זהירה האמנתי שהפעם נזכה לראות טיגריסים. ואז הגיע הג'יפ הפתוח.

על הג'יפ ישבו ג'ון - צלם טבע מקצועי מאנגליה, ראג'ש - צלם טבע נוסף שמקדיש את חייו לצילום חתולים גדולים, ואפילו זכה לצלם את נמר השלג החמקמק, מהמטרות הנכספות של צלמי טבע, עוד שני צלמים הודים חובבים ואני. כולנו חדורי מטרה.

שמחתי לדעת שסוכן הנסיעות שהתחברתי עמו הבין אותי וסידר לי ג'יפ של צלמים שמכירים היטב את השמורה. כולם מצוידים במצלמות עם עדשות זום עצומות שגרמו למצלמה שלי להרגיש מעט נבוכה. בתחילת כל סיור יש חלוקה אקראית איזה ג'יפ מקבל איזה חלק בשמורה. קיבלנו אזור מצוין שבו נצפו לא מעט טיגריסים. הכול דפק כמו שצריך. זה אחד מהניסיונות האחרונים שלי, ואני כל כך לא רוצה לחזור בידיים ריקות.

ראג'ש, שכבר הכיר את השמורה כמו את כף ידו, אמר לנהג היכן בדיוק הוא רוצה להתמקם בסיור הזה. לוקיישן שבו לפי השמועות יש משפחה עם גורים בוגרים. זה היה שבועיים לפני החזרה לארץ. מבחינת זמן ההגעה שלי להודו פספסתי את העונה היבשה שבה הסיכויים לראות טורפים גבוהים יותר, מכיוון שמקורות המים מצומצמים וקל יותר לחזות להיכן יגיעו הטורפים כדי לשתות.

הייתי מתוח. כל כך הרבה אנשים אמרו לי שחבל על הכסף, הזמן והמאמץ, אבל אני ידעתי שצלמים ומבקרים בשמורות רואים טיגריסים בהודו והכול עניין של התמדה. הגענו אל הלוקיישן ועמדנו מול השיחים. הייתה תנועה קלה בעשב, לא משהו שמסוירים בשמורות הקודמות אמרו להיעיד על בעל חיים שנמצא בעשב. אך ראג'ש מתעקש בתוקף שבשלוש השעות הקרובות לא זזים

אפילו אזרה אומץ והתיישבה לי על הראש. עם הזמן הגיעו כמה ג'פים נוספים לחזות במחזה, ולאחר כחצי שעה מרהיבה נכנסו הטיגריסים אל העשב ולא נראו עוד באותו יום. בהמשך הסיור נתקלנו בדוב שפתני, בינשופים (מהסוג קטופה), בשלושה נשרים, באנטילופות, בתנינים ובעלי חיים נוספים. ללא ספק זו היה הסיור המוצלח ביותר בטיול.

לסיכום

בעיני רבים הודו מצטיירת כמדינה של תרמילאים אחרי צבא, מלוכלכת ונגועה בסמים, ואכן יש בה מכל זה בשפע. אך זה רק חלק קטן מתת-היבשת המטרופה הזאת.

לינה של שבוע בסירה בשמורת הטבע סונדרבנד, מפגשים עם שלדגים ממינים נדירים, לטאות כוח (בשמורת סונדרבנד), מסלולי טרקים וצפייה בציפורים מיוחדות והמון עלוקות בג'ונגלים הפראיים שעל הגבול בין הודו לנפאל, תצפית על סוסי בר ופראים בהרים של לדאק בצפון הודו, שבטים בהרים בצפון הודו – כל אלה הם חלק מהטבע והחוויות הנוספות שהודו אפשרה לי לחוות.

נכון להיום, אני כבר חמישה חודשים בארץ ואני ממשיך לצייר בהשראת הטבע בהודו, מלמד ציור ועובד על תערוכת ציורי טבע שעתידה לצאת לאור בחודשים הקרובים. □

מהעמדה הזאת, והוא משוכנע כי יש טיגריסים בתוך השיחים.

הנהג וראג'ש היו חלוקים בדעותיהם בעניין. הנהג טען שאין מה להוסיף ולעמוד שם, ושהשיחים נעים כתוצאה מהרוח. ראג'ש התעקש להישאר, ובין השניים פרץ ויכוח סוער אך שקט (כדי לא להבריח שום חיה אם תבוא). אני קלטתי שברי מילים ממעט ההינדית שהצלחתי ללמוד במשך שבעה חודשים בהודו.

תוך כדי הוויכוח צלם נוסף השתיק את כולנו והצביע לכיוון השיחים. שני גורים בני שנה יצאו מבין השיחים. כולנו השתתקו. הוויכוח הוכרע על ידי טיגריסים בני שנה, והמצלמות התחילו לצלם בקצב של מכונת ירייה. הגורים שיחקו מעט זה עם זה. אחד נכנס אל העשב הגבוה, ואפילו האם הגיחה לכמה רגעים מבין השיחים. היה לי קשה לשמור על איפוק מרוב התרגשות. כל המאמצים והניסיונות הכושלים התרכזו לרגע הזה.

במשך 30 דקות קסומות זכינו למופע הכי טוב בשמורה. מימיני אגם קסום שורץ תנינים שגבם מבצבץ מעל פני המים, ועופות שונים מלקטים חרקים וזוחלים מהמים אל שפת הנהר. משמאלי עצי השמורה מלאים באחד ממיני הציפורים הכי חברותיות בשמורה וברג'אסטון – Perched Orange Body Bird, ולכמה רגעים אחת מהן

